

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунун, Тыва АССР-ниң Дээди Сөвөдиниң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

№ 222 (12922)

1985 чылдың сентябрь 25, среда

1925 чылда үндэсэлттиген

Өртү 3 копейк

ОРБИТАДАН МЕДЭЭЛЕР

УЖУДУШКУН БАШКАРАП ТӨП. (СЭТА). Беш совет космонавтарын «Салют-7» — «Союз Т-13» — «Союз Т-14» орбита комплекзинге кады ужудушкуну үргүзүлүш.

Сентябрь 23-те экипажтын ажылынын программасына биотехнологтук шенелдер, геофизиктик болгаш медицина шенелдерин кирген.

Дензи чок байдалдарга биология талазы-биле кедергей арыг иденкейлиг бүдүмдерин алырынмын технологиянын ажылдап кылырынмын шенелдеринин база бир ээлчээ «Эфу-робот» установкада эгелзэн.

Чер агаарынын тургузуу өөркенер, оон спектралдык болгаш оптиктик характеристикаларын тодаргайлаар талазы-биле ээлчеглиг шенелдерин геофизиктик шенелдерлер программасын баулар экипаж кылган, кургак черлерин болгаш Делегей океанынын чамдык районнарын

хайгаарып, чурукка тырттырган.

Дензи чок байдалче илчирер үеде космонавтарын организминин байдалын дугайында медээлер ужудушкуну медицина-биле хандырыгында специалисттериниң улут союурагалык болурун турар. Ол сорулга-биле Александр Волков «Оптика-нез» деп шенелдене күтүскөн, а Георгий Греченко электрорадиотехника кылган.

Орбита комплекзинден телевидение репортажын дамчыткан болгаш кады кылган шенелдеринин дугайында космонавтар тайылбырлап чугаалаан.

Орбитадан медээлерин болгаш телеметрияны көмүскөткүчтериниң түнелдерин баулар алыр, ужудушкуну таарымчалыг чоруу турар.

Космонавтар Владимир Джанибеков, Виктор Савиныхин, Владимир Васюков, Георгий Греченко, Александр Волковтун кадыкшык байдалы эки.

А Ж А А П АЛЫШКЫНДА КОММУНИСТЕР

Тыванын ажал-ишчилери ол бирги беш чылдын планын оонадаларын база социалист хүтээлдерин күтүскөн, партиянын ээлчеглиг XXVII съездине күш-ажылы белектерин уктур дээр бо хүнерде шалыкчы ажалдан турарлар. Көдөйүн ишчилери мал чөмөрүнүн белектеринин, дүжүт ажал алышкынын темпирин дүгөдөдөр, мал кыштагалакшынында бүгү талаалыг эки белектер, малды баш санын өстүрер, продуктууну белектер дээр ажалдан турарлар.

Өстүрүп алган бүгү дүжүтү чидирин чокка ажал алырчы, кышкы шыгжамыр черлеринге чедиреринче, эки үреништерин белектеринче, коммунисттерин, агроулеттер комплекзинин бүгү ажалдакчыларын күженишкенин дүжүт ажалдакчыны көмүскөткүч партия организациаларын кичээлге СЭКП ТК-нын Политбюроуну ээлчеглиг хуралында угландырган. Ол айткышынаары амыдыралга ботандырар дээр бистин республиканын партия организациалары, коммунисттер амгы үеде тараа культураларын, картофельдин, ногааларын дүжүтү чидирин чокка, кыска хуусада ажал алырынмын тодаргай хемчегерин ап турар.

Тыванын көдээ ишчилери бо күзүн 160 муң гектар тараа культураларын, 2,9 муң гектар картофельдин, 663 гектар нога аймаан ажал ужурут. Бо болаа биче эвес хемчегерин ажал дүжүтү кыска хуусада, чидирин чокка ажал алыр партия организациаларын ажалды эки башкараганда, күш-ажылы сагыла-чуруму экижиктеринден, коммунисттер каманынын чугула участоттарына таарыштыр бичимдигинден, социалист чарышты чоруктаанда, техникалы, кижжи күжүн чөгүтү ажалды амыдыралдан удуу-биле хамдарар. Ыланган республикалык советтарын партия организациалары дүжүтү ажал алырын бар аргалары, күжүн көмүскөн. Тайдыла Дүжүтү ажалды, Кызыл районда «Тилеке», «Көк-Тей», Бин-Хемде «Өк», Каа-Хемде «Бурганар» болган өске-дээ советтарын партия организациалары дүжүт ажалдакчы белектерин, организмын кирген. Бо ажал-агыларда социалист чарышты дөштүргөн организастаан, оол түнелдерин чөгүтү үеинде үдүргөн, тилекчилерин шанын-мактан турар.

Советтарын партия организациалары дүжүт ажал алышкынын үеинде хову бригадаларында партия, партия-комсомол бөлүктөрүн тургусуулаан, коммунисттер дүжүт ажалдакчыны чугула участоттарында бичимдигин, оларда партияны даалгачылар берген. Коммунисттер комбайнерлер, чолаачылар, шаңнара ажалдан, өскөдөргө боттарынын үлгерин көргүзүп, даандырган, ажал-хөргөн асеткилдиг күтүскөн, организмын чорукту экижидеринче, күш-ажылы сагыла-чуруму бичимдигинче, техникалы, кижжи күжүн дөштүрүп-биле бүдүрүкчүлүг ажалдакчыны, ажалдакчыны чалааларын кичээлге угландырган. «Тилеке» советта коммунист Доржу Даңдарын, «Көк-Тей» советта СЭКП райкомунун бюро кезиктүгү Петр Ивановту удуурган хову бригадаларын болган өске-дээ колхозторун ажал-ишчилери дүжүт ажалдакчыны чөгүтүп-биле чугула турар. Мында коммунисттер бердигер олаанын оонадаларын ажал күтүскөн, социалист чарыштын мурунку оодурунда чорун турарлар. Олар чугула олаанын оонадаларын ажал күтүскөн дээр эвес, ажалды шынарларын сагып салып турар.

Ажал алышкынын үеинде мурунчыл дүжүт — улут тургаларын бирээси. Партия организациалары, коммунисттер дүжүт ажал алышкынын мурунчыл дүжүтүлгөзүн негиздерин чугула сорулга кылдып санап, оол боттарына таарыштыр, чогадыкчы дүжүтүлгөзүн хемчегерин ап турар. Ыланган дүжүт ажалдакчыны комплекстик чорудар ажалда-транспорт отрядтарын тургузары, тарааны тавычалай кестирерин, ажаларын, саан берерин, үрени уураш, күрүскө тараа садарын, күсүк чер андалыганын хары угда дүргөн, шынарлыг чорудар арганы бээр. Ындыг болганда оол ажал-агы буртууге ажалдан, негиздерин чугула хемчегер болур.

Ажал алышкынын хүнеринде көдөйүн партия организациаларын, масса-политиктиг ажалынмын хову тургаларын ишчилерин, оол хууну чугула айткышын ишчилеринче угландырган, ажалды чидиринкиг шенелдеринге ажалдан турар. Хову тургаларын хой нуруузаа кескү агитация-биле багай эвес дээр, социалист чарыштын негиздерин, шаңна-мактарын тараанын хемчегерин, көргүзүп самбыралары, күш-ажылы алдар туктарын кескү черлерде ажал. Политик, форматорларын, агитаторларын бригадаларга, зеноларга бичимдигин, оларын тараажылар, механизаторлар ортузуна чорудар масса-политиктиг ажалынмын темаларын тодаргай берген, семинарларын эрттирген.

Дүжүт ажалдакчыны кыска хуусада, чидирин чокка чорудар дээр чамдык партия организациаларын чорудуп турар организмын, идеолотту, политика-кижизилдиги ажалды ам-даа негиздегет чегейн турар. Улут-Хемде «УТКА 25 чыл» советтун төп салбыралын хову бригадалы, Аргы-Уулуна шаң кескү агитация-биле ам-даа дериттизмден, көргүзүп самбыралары чок, социалист чарыштын негиздерин, шаңна-мактарын хемчегерин чарыштымаан болуп турар. Социалист чарыштын дөштүгүн белектерин, оол түнелдин үндүреринче, тараажыларын амыдырал хандырыгына ажал-хөргөн экижидеринче сагып салып чорутар бар. Улут-Хемде «Улут-Хем», Кызыл районда «Х Улут хурал» советтарын анал хамдарыштыгы болур. Ол чегестерин кыска хуусада чалайдыр херек.

Дүжүт ажалдакчыны шынар экижидеринче, ажал алган дүжүтү эки аргыларынче, шыгжак кадалааларынче коммунисттер, партия организациаларын кичээлге салыры чугула айттыр. Улусчу контролёрларын ажалдын шынары дээр демиселе калба-биле хаара турар, хыналдаларын, рейдлерин чорударында дуулаар, илереткен чегестерин эдеринин дөштүгү хемчегерин алыр херек.

Дүжүт ажалдакчында механизаторларын, комбайнерлерин бүдүрүкчүлүг ажалдакчыны бүгү-ле таарымчалыг байдалды тургузар. Ыланган ажал-хөргөн эки хандырыгы, дөштүгүн ажалды, хостуг үеин чон организастаанынче, омчи, садыг хандырыгына экижидеринче партия организациаларын хүн бүгү кичээлге салып хүтээлдегет.

Бо чылдын дүжүт ажалдакчыны бүгү техникалы, кижжи күжүн, бир арга-урааларын дөштүрүп-биле ажалдакчыны негиз турар. Ындыг болганда СЭКП райкомнары, партия организациалары, коммунисттер бүгү күштү көмүскөн турган, өстүрүп алган дүжүтү чөгүтү үеинде чидирин чокка ажал алган, күрүскө тараа сазар планын күтүскөн, үрениш чегестерин белектер алыры чугула сорулга бо-дуп турар.

ДУЖУТ АЖААЛДАЗЫН—БЕДИК ДЕННЕЛГЕ

Районнарның ажал-агыларын шенелдеринден хой-хөй тонна картофель чүдүргөн аар чүдүтү машиналар. Садыг министрствозуну Кызыл баазында кезеп-ле турар. Келген дүжүтү аргылажып, сава-лажыр дээр кызылчалар ынаар өргөнүн-ле шуулар. Тыванын наймысалынын колхозтерин оо ажалга иденкейлиг киржин келген. Эрткен хүнерде башкы училищенин, профессиона-техниктиг училищелерин сургуулары анаа ажалдаш, хөй

тонна картофельди баазага арыглап берген.

Республиканын садыг баазы бо чылдын дөрт муң ажыг тонна картофельди кирип хүлөп алыр ужурут. Оон алгыда 150 тонна капуста, 130 ажыг тонна огу-рентерин, помидорларын, морковту, со-сунаны, редьканы, свекланы алган.

ЧУРУКА: садыг баазында дүжүргөн картофельди башкы училищенин сургууларын арыглап турары.

О. ОНДАРНЫН ФОТОЗ.

КҮШТҮ МӨӨҢНЭЭР

Эрэнчилер бо чылдын улут олаалыг болган: чогаала шондуг дүжүт бербес шенелдерден тараа эки үгөн. Ажал алыр ужурут үш муң аар чегестек гектар шондуг 600 хир гектарларын тараанын бастырган, ортумак дүжүт оон ажыг центнер болуп турар, а «Морен» советтун чамдык шенелдерин оон беш-он сес центнер чедир дүжүт алдынып эгелзэн. Нинтизи-биле чугаалаар болза, советтар чугула үрени урун алыр эвес, харын мал чөмөгүн тарааны-даа (1150 тонна херек), оон туржук күрүскө дүжүтүлгөзүн дөштүрүп-биле ап болур. Картофель дүжүтү бааза-да багай эвес.

Ам хамжык — тарааны чидирин чок, дүргөн ажал

алдырында. Чөгүм-на харын бо талазы-биле байдал дүвүренин.

Сентябрь 6-дан эгелзэн, оон сес комбайн шенелдерге үгөн, мича-ла-даа олар дөрт-на үрени эгелзешер, оон түнел-инде бир комбайнга олааштыр хүнде дөштүр-ле ийи гектар тараа ажалдакчыны турган. Шенелдер чангыс черде турар «Морен», Ленин аты, «Чар орук» советтарын оон бир комбайн шенелдерге үгөн, «Морен» советтун шенелдеринче, мөчөзүн. Техниктиг ажалдакчыны экижиктер. А баштайгы үеде райсох-техника оон организастап чала турган: тускай машиналар чидирин дериттизмден, оозу шенелдерге орытап баар, ке-

жээ чоруй баар, кывар-чаар материалдар-биле хандырылга багай деп тараажылар хомудал келген. Букур-ден тараа алыр машиналар бааза чегестек турган. Оон ажалды жаткалар чугула чангыс тавыча кылды турар, оон уру-жундан бир шенел-ле оон ийи артык чорукшун болдунар.

Көдээ ажал-агы министрствозундан специалисттерин ажалда организастаары биле чоруткан. Тараа аргылар, чүдүргөн машиналарын немей чорудуп берген. Сельхозтехникалыг септелге, ажалда кылды машиналарын шөгөле доктаамал, ыланган дүжүк улетерде, тургускан. Техникалы шуут шөгөле а-

«ШАМБАЛЫГНЫ» ТӨП ШАҢЫНДА

«Шамбалыг» советтун тараажылар дүжүт ажалдакчыны бүгү күштү көмүскөн. Ушкү бригадалар тараажы шенелдерин оон ажыг комбайн чидирин кезип каан кызыл-тасты бастырып эгелзэн. Ынаа комбайнерлерден Дүгер Эдер-оол, Николай Хо-мукчу, Алексей Сарылар хүнел ийи үлүкү күтүскөн турар.

Шамбалыгнын тараала шенелдерин дүжүт дажык-лаар ажалды муруну одурунда тракторист Оттук Ооржак «Д-150» маркалыг трактор-биле бир угда-ла оон тонна ажыг тарааны комбай-

нардан шаңга чедирин турар. Советтун чорукшун тараажы Шүтүк Доржуну көргүзүп бааза белек, Монгуш Эрес-оол, комбайнерин дуулажы-чызы Татяна Сарылар дээр хүнүн оон өске-дээ шалын чыларын маала адап болур.

Шанла ажал кандыгы? Ажал ужурут тараанын чарыштын чарын мича дүшкөн. Улут шынар шондуг тараа долган. Кызылчал сайгарылга баазыныч ийи чус ажыг тоннаны дүжүткан. Ажал-агы 2200 тонна тарааны күрүскө дүжүргөн план-наа. Оол советтук чарыг күтүскөн болурун аргалары

бар, дүжүт элек. Шанла дүжүргөн ийи муң ажыг тонна тарааны арыглап кургалдыр хемчегерин ап турар. Тараа кургалдыр сунгалга хүнүнче чус тонна чедир дүжүтү кургалдыр чедир ап келген ийи ажалды чидирин чугула-лаар аргылаар, кургалдыр ажалды советтун ажалын-нары, Кызыл-тасты көдө профтехучилищенин сургууларын шалыч үлүгү кирип келген.

Шамбалыгнын шаңында сунгал ажалдыны, сас-сарылардан Юрий Серээ, Саван Ондар ажалды кыска-мак. Аргылар, бөдөр ажал-ларда Рая Чотпа, Намчыла Дазар болган өске-дээ ажалдылар дүжүтү чидирин чокка ажал алырын чарыжын муруну одуруу-ла. Шанла тарааны ийи-бээр дажыкларын дүжүтүлгөзүн чалаачы Владимир Монгуш бааза ийи шалыч ажал-дал турар.

ЧУРУКА: «Шамбалыг» советтун төп шаңында тарааны арыглап турары.

О. ОХЕМЧИНИН ФОТОЗ.

правкалар эгелзип берген. Хо-ада столоваларын ажалды экижиктер. Советтун хүнерде бир комбайнга олааштыр ажалдан кылышкын өтүп оор.

Ам берге байдал — ша-нарда. Бир талазында, олар бичин, ийде, ийи ажалды организастаары конок. Тараа ажалды берген. Ыланган райкомга болган оперативтиг хуралга шаңга ажалдакчы болунар-ла ша-на-биле хой кижин хаара ту-лар, ук ажалды, дүн, хүн

чок чорудар деп шенелдер хүлөп алдыган. Тараа шыгжак шенелдерин немей турар талазы-биле хемчегерин алыры негеттинин турар. Нинтизи-биле чугаалаарга, бүгү-ле аргаларын ажаллап, күштү көмүскөн турган, да-май хөндөн (харын-даа чам-дык кижилер тараа үгөн кел-ген дээр бужурагы турган-зы) уштуруп, бүгү тара-аны, ол улут ола-хемчегерин ху-малыг ажал алыр херек.

Д. БИРСАН.
Эрэн район.

ӨЛ-ШЫГЫ УЛУГ, БОГУ-ДАА ХӨЙ

Ол бирги беш чылдын доо-зукчу чынында өстүрүп алган дүжүтү кыска хуусада чидирин чок ажал алыр дээр Бин-Хем районун ажал-агыларын тараажылар бо чугула кампанияга чөгүтү үе-инде машина-техникалы белектерин, чаа дүжүтүлгөзүн ажалдакчыны механизаторларын четкелзип, ажалда-транспорт отрядтарын тургузуп, оон удурутукларын арга-дуржулгалыг кижилерин томулуп, ажалдакчы кирген.

Доозукчу чылдын дүжүтүлгөзүн ажал ап турар тараажылар ажал алыр, чурттаарына таарымчалыг байдалдарын канчаар тургусканын, ажалдакчыны темпирин кайы хире бооп турарын, комбайнерлерин, чолаачыларын ажал-агы кичилер канчаар организастаанын кылап көрү-биле рейд бригадаларын кезиктирген «Хадын» болган «Өк» советтарга чорган.

«Хадын» советтун төп шаңылыг эрелчегин Мария Васильевна Степанова эр-тегинин 8 шапта ужураш-кан бис.

— Советтун Казь-Хөлдө тараан тарааны бо хүнерде ажал ап турар. Оон келген тарааны аргыларын 17 киж доктаамал ажалдап турар. Олардан алгыда хуус депутаттарын калы Советтин күтүскөнүн, харылаа салбырынмын, советтук контора-зынын кедээ клубун, мага-зинин ажалдакчыларын тараа аргылар графини тургускан. Олар кезеж ажал соондан эгелзип дүжүткенин бир-ийи шапка чедир ажал-дал турар. Тараа аргылар ОВП-20 «А» деп беш машина

ажылдап турар. Олар ийи-чангыс үрени бээр, бичин үренил черлерин дөрт-на эки ап турар бис. Тараа аргыларын ажалдакчыны эки ажалдап тур — деп, шаң эр-тегинин бистерге чугаалады.

Сентябрь 20-ге чедир 267 тонна сула, 120 тонна кызыл-тасты шаңга дүшкөн, 267 тонна суулан бирги аргылашкын биле чоруткан. 70 тонна кызыл-тасты аргылаан. Көп тур тараанын алышгы улут. Ол 28 хуу чегин турар. Ажалдакчыны тарааны 50 хууу алышкы бооп турары ол. Тараа шенелден советтук эки-кес турар тарааны богу хөй. Чыккы тараага үренил тарааны чарыгылап турар үеде оон чарыгылап турар нормалыг саргызын барганында чашпан хөй үгөн деп, советтун удурутуклары-даа, тускай эртенчилер-даа тайылбыр-ларын орадалып турар. Оларын ол чугаазы шын бооп бааза чадаа. Ындыг бис дээр, шондуг технология бо-лур советтун кол агроному Владимир Евгеньевич Блинов чүгү көрүп турганын, деп ай-тырыг бааза тургустуну кел-

«Хадын» советтун тараажылар бо хүнерде 1205 гектар черин тавычалай кестирген. 405 гектар черин тавычалай бөдүргөн, 511 тонна тарааны бастырган.

Дүжүтү чидирин чок ажал алыр сорулга-биле «Хадын» советтун дирекциясы ажалда-транспорт отрядын тургускан. Оон удурутуктууна Александр Дымыжыкты то-муйлаан. «Енисей», «СКД-6», «СКД-5» деп маркалыг 21 комбайнны отрядка бич-

жылаан. Алаа жатка чыттыр кестиринде, 15 комбайн дөрт кестиринде ажалдан турар.

Бо чылдын күсүк дүжүт ажалдакчыны 2970 гектар черин тарааны ажал алыр, 500 тонна тарааны күрүскө дүжүт сорулга отрядтын мурунда салдыган. Бо харысалгалыг сорулга чегестек шенелдер ботандырар дээр сентябрь 11-де советтун чер ажалдакчылар тараа кезил-дезинге кирген. Ажалдакчы күрүскө бээр 260 гектар сула, 200 гектар кызыл-тасты, 110 гектар арбай кестинген. Бо

Рейд

шенелдер ажал алдыган тарааны бааза-ла алышгы-лаа улут, богу-даа хөй бооп турар. Хадын суураке кирер орук акында Сайгыт-Кара ден черде тараан кызыл-тасты бок туруп чиген. Оон кел-терге комбайнныч мотонво-лаа тараанын кылы бок үнүштер-биле кады оражып туруп бээр, жаткалар бо-ла үренип туруп бээр комбайн-нерлер чугаалап турдулар.

21 комбайн дүжүт ажалдакчыны ажалдап турар деп үстүнде чугаалаан болгай бис. Алышгы улут, богу хөй тарааны кестирерге комбайнныч хүнде каш-даа үренил. Оон септен-селбиринге хөй үе-шак бааза чидирер. Бир комбайнныч мотору үренил. Ол амды-лында ажал чок алаа туруп турар. Мону дарый энал алыр талазы-биле Сергей Бочаров

удурткан эдиктерин зенозу шүшпөн ажалдан турарын айтыр херек.

Комбайнер Виктор Кли-ринов, Тас-оол Монгуш, Вла-димир Смолин, Василий Херел дүжүт ажалдакчыны ээлчег нормаларын ажыг күтүскөн, мурунчаларын одуруула чорун турар. Олар хүнде 16 гектар черин тарааны кестир-тер турган, оон хүнүн-не ажыг күтүскөн келген. Дүжүт ажалдакчыны ажалдап тур-р комбайнерлерин болган чаа дүжүтүлгөзүн тарааны комбайн шенелдерин ажалдап турар чолаачыларын социалист чарыжын организастап турарында кестер-тер хөй. Чарыштын түнелин доктаамал үндүрүп, мурунчаларын шаңнап, мактар ажал чөгүтү негиздегет чегестек турар-дыр.

Комбайннарда шаңга тараа советтун Тараанын «Сельхозтехника» салбырында дүжүт ажалдакчыны дуулажып келген 7 машина ажалдап турар. Казь-Хөлдө бригадалы шенелдер тараа ажал ап турар комбайннарда тарааны ол машиналар төп шаңга советтук турар. Суур-биле ол аразы 30 километр. Ол хире ырак черден советтук экижиктер тарааны дүжүргөн-ге бааза-ла үе-шак негеттерин. Бирезин-ле 7 тонна чүж советтун ийи улут пулыманын хол-биле дүжүргөн. Алаа хөй үе-шак чарыгдалып турар. Чер аразы ырак болганында бааза келген тарааны хол-биле дүжүрүп турарында бужу-рган комбайн бир-ийи шаң иштинде маанар ужу-рга бааза тавыжып турар. Казь-Хөлдө тараа ажал турар

комбайнер Яков Биче-оолдун комбайнын бункири сентябрь 20-де тараа долган, ийи шаң иштинде машина маанар. Бир эвес ол комбайн машина маанар турган болза, ол үеин иштинде 3 тонна тарааны бастырып аптар аргазы турган. Бир бункир ийи-кири 1 тонна 500 килограмм дээрин маанар айткан каалы. Комбайнер Владимир Смолин-нин комбайнын бункири долган бааза ол хире үеде турган. Комбайнер Т. Монгушун комбайн үренил, ийи хуу ажал чок алаа туруп турар. Оон моторун көдүр-кеш, картарын хылап көөр дээр, мотор көдүртүр авто-кран чок. Дүжүт ажалда-зында организаста чок чорукту бо кичектер бааза херечилер турар-дыр.

Тараажыларын ажалдап, чурттаарына таарымчалыг байдалды тургускан бис советтун Казь-Хөлдө хову тургалыг рейд бригадаларын кезиктирген бааза чоран. Механизаторлар чурттаар ба-жында удуур өрөөдө мөңгөдөрлөр наара кылып каан. Оон мөңгөдөрлөр бенин кылаачыларын каганан. Наралар кырында хирлиг матралар, чоорганнар салып каан.

274 тонна тарааны курга-лып алыр-биле «Өк» советтук Тараанын тараа хүлөп алыр чорук дээр советтук дүжүтүлгөзүн экижиктер ол советтук экижиктер тараанын 36,8 хууу алышкы

40 хууу боктук болган. Өа-шыгы улут, богу хөй тарааны кургалдыр кээр, советтук оон чүгө 115 тонна тараа алган. 159 тонна тараа чидиринген болган, 1 тонна тарааны курга-лып, богун аштаан дээр 24 рубль 89 копейкети советтук тараа. Ынаа кээр, хиле рубль 159 тонна дээр 3556 рубль 50 копейкети Тараанын тараа хүлөп алыр бүдүрү-генине тараа бооп турар. Бо ажал-агыны эвес чорукту бааза бир херечилер-дыр. «Өк» советтун төп шаңында дүжүтүлгөзүн тарааны чөгүтү үеинде арылап, аштаагы турарында ол эки эгел-ээр дөй бергенин дугайын мида улусчу контролёрлар районун улусчу контроль комитетинге алыткан. Улу-чу контролёрларын мөңгөзүн дарый хылап көргөн, район-ну улусчу контроль комитет-сентябрь 18-те ол советтук барып, үнүшкүнү хуралы эрттирген. Чаа дүжүтүлгөзүн арылап, кургалдыр тараа-биле ээ-харысалга чок чорук дээр советтук дүжүтүлгөзүн төп шаңында дүжүтүлгөзүн тарааны чөгүтү үеинде арылап, аштаагы турарында ол эки эгел-ээр дөй бергенин дугайын мида улусчу контроль комитет-сентябрь 18-те ол советтук барып, үнүшкүнү хуралы эрттирген. Чаа дүжүтүлгөзүн арылап, кургалдыр тараа-биле ээ-харысалга чок чорук дээр советтук дүжүтүлгөзүн төп шаңында дүжүтүлгөзүн тарааны чөгүтү үеинде арылап, аштаагы турарында ол эки эгел-ээр дөй бергенин дугайын мида улусчу контроль комитет-сентябрь 18-те ол советтук барып, үнүшкүнү хуралы эрттирген. Чаа дүжүтүлгөзүн арылап, кургалдыр тараа-биле ээ-харысалга чок чорук дээр советтук дүжүтүлгөзүн төп шаңында дүжүтүлгөзүн тарааны чөгүтү үеинде арылап, аштаагы турарында ол эки эгел-ээр дөй бергенин дугайын мида улусчу контроль комитет-сентябрь 18-те ол советтук барып, үнүшкүнү хуралы эрттирген. Чаа дүжүтүлгөзүн арылап, кургалдыр тараа-биле ээ-харысалга чок чорук дээр советтук дүжүтүлгөзүн төп шаңында дүжүтүлгөзүн тарааны чөгүтү үеинде арылап, аштаагы турарында ол эки эгел-ээр дөй бергенин дугайын мида улусчу контроль комитет-сентябрь 18-те ол советтук барып, үнүшкүнү хуралы эрттирген. Чаа дүжүтүлгөзүн арылап, кургалдыр тараа-биле ээ-харысалга чок чорук дээр советтук дүжүтүлгөзүн төп шаңында дүжүтүлгөзүн тарааны чөгүтү үеинде арылап, ашта

БАР АРГАЛАРНЫ ДОЛУ АЖЫГЛААР ДЭЭШ

Бо чакдагы ижыы аяда партия Топ Комитетинде артектиктинг депшиляшкы айтирыгылар чухалашкы чевул хуралды материалларын «Тыва даг-дугу» комбинаттын инженер-техниктиг ажы-дектичлары боттарынын ху бурдуе кылыр ажыкларына дууртулга кылдыр хулдоо алган. Ук материалларын тапкыштырыр тур, чевул хуралга чухал чутле продукция буураанын темизин дургелерининг дууртулга структуралын буурадылар, структуралын тургузуларын, ону хажгудеринин чаа аргалары дилеп тыварынды социал айтирыгыларын долузу-бил динтирпелерининг дуйгаймала болган деп чувжее онза кичоэининг угландырган бис.

Бо нарын болгаш хары-салгалар ажылды долу хемчовле динтирпелерининг бу-гуле аргалары бисте бар. Комбинаттын коллектив бар арга-куралырылар саянж кыргеш, чыл пилан декабрь 10-га чедир хуудерин, партиянын чыгыш кыдын сээдин чыгыш кыдына хууге чедир плавдан ажыр 4500 тона сортту даг-дугун буудерин, 1970 муу рубльин бар-наынгы продукциянын сайгарыгы хулдоонг.

Комбинаттын ажылгатты-майн турар иштин курла

кырыларын ажыглаанын, күш-ажалдын буютуруучулугу бедиткеянын, эртем-техникалык чедишшиккенирин буюруруге ажыглаанын куесди-биле он ийги беш чылда продукция буюруерини хем чөөлин 20, а келир чылыи 6 хуу көүүдөйи болур арга бар. Бу дээр бестя келир үеде перспективти планна-рымыз-дир. Ам эрткин чыл-дарда буюрууге техник-инг эзе дуралгезини тлавы-биле амалды ажыларны кылынышыа көрүлүш.

Он бирги беш чылды эр-кен чылдарында эртем ажы-ларын буюрууге ажыла-рында 162,8 муу рубль чы-рыгдан, оон экономиктиг ажык 474,6 муу рубль бо-ган. Бу чылдын эртен айла-рында руда болбазырадыр-нын технологияны сайзыра-йжыкыдарына, технологиутт көргүзүлгөни, бедитеринг 38,8 муу рубльди чырыгдан болгаш 13,3 муу рубльди камчылазын чедип алган.

Чак техниканы болгаш тех-нологияны шигенди алыр-нын плавны ВНИИ проек-тест-биле чылдын аа дугу-жуп ач турар болгаш оон куесдезини контрол-даары чутула.

Он ийги беш чылда чак техниканы болгаш техно-логияны шигенди алыр-нын

болшап жыгылаарынын программалыкын телевизияны тургускан. Ол программа баурау барабарын классификатор, казыргылапач дозуу артыгачымыз дээш ышкан бедик бүүдүрүкүзүг да дериг херекселерин ачылгач эгээр жууралг бис. Оон аңгдга белеп продукциянын ымарнын ден-дески болурун чепп алыр, чга технолоиянын база шиптедери паянаттыган. Оон телевизия даг-туугу аарыгач ортукм чегитин чепп алыр суруга салдыган. Ону ачылгач эгээрн соода, 4-8 мм чедир узуу узамынч даг-туугу ачылгачы экинчиг болгаш 3-4 дуугар бак-утун даг-туугу бүүдери күүдөр. Ол-ла телевизия баурау бүүдүрүгенин технолоогт ачыллы башкарыр болгаш контролыаарын автоматчыдыр, алаа үнелеш рудадан даг-туугу арм-лаарын узам экинжидери паянап. Пневмотранспортир системаларында арманы ачылгач экинжиг, фабрикалык техника диг-херекселеринин септелгенин механизастаар ачылдырны база телевизия бис. Ол биске хол-беле кыл-дыр ачылдырны 1,5-2 кап-тап кызырар арманы бөөр жууралг.

Бо чакында эзелен комбинат техникта эде дериалгени эзелген. Оларны боттадырганынын түнелинде, эрткен чыгга деизерге, даг-дугун бугдери 11,2 ху, бараанын продукцияны бугдери 1032 муу рубльге өзөр, ч. жежел алырга, бугдургуелен сен кижини хостааныга деи бедик бугдуркучуг дериг-хекселдерни тургузар ужуруг бис. Электри энергиянын камалтагы 813 муу катшакка азы 5,4 муу рубльге деи болур.

Чыгыда эрткен сен аяларында комбинаттын техникта эде дериалгениге 750 муу рубльди (планнаттыкканы 541 муу) чарыганды. Оог иштинде чаа техниканы шигердеп алырга 163 муу рубльди ундурген. Комбинатта тургустунган чарткычыларын болгаш эртем-техниктиг нигитилелдер техниктиг эде дериалгени боттадырганыга уду дузаны көргүзү турар. Оог кезижигинери 600 хире киж. Эч эки чогадыкчыи самалдар дөш ссиднатистик чарышка аргылап фабриказы, чыгыт электростанцияны чалыт эде улаа иштинде болуд келген. А кийинер-техниктиг ажалдакчылардан, ажалчылардан техниктиг чогадылаа ажалынаа транспорт пегиниг септеге жасор

В. Н. Беретский, начальник
технического участка гра-
вильных работ
В. М. Чичкин, аэиак спе-
циалист В. Т. Сериков,
В. Г. Осолков олар и-яне
идеялеяг кирип турар
Бу чылдыг эрткин айларна
221 чогаалдык саамаларын
кирген, оларын 200-ун бу-
дурдуге аягылаан болгаш
140 мул рубльдин камналга-
зын чедип алган.

Техникти чогаалдыга та-
лазы-биле чедир чылдыгнын
турар чуулур бисте ам-даа
хей дээрин минир ужурауг
бис. Агрылга фабриказын
хестериде болгаш рудникте
будургугеин пазынттын-
биле бурушукнары ам-даа
хей болуп артышкан. Илган-
хы руланын ей-шаамда кел-
бонинден электри энергиян
чогулдан аялгага тутке-
ляйкиншир болур таваргал-
галар эвожежөө. Ведиж сорту-
гу руда болбаазырадыр хе-
те руланы уезинде бербоонин-
ден туткеляйкиншир болур
чоруктар хей. Эрткин чыл-
дыг сес айларында хех бо-
чылдаган-биле 162 так аяга
турган бола, бо чылдыг
ол-ла уезинге 226 так тур-
ган. Агрылга фабриказында
дег-хереседерин ажиж-
дарынын коэффициентин
чыгавс болуп артышкан. Де-
г-хереседеринин

чорун ая-даа хой. Июль-август айларда дериг-херекселдерин урелишкенин урел-ушкени болганы-биле таймал-бырал болур даа бола, артка айларда урелишкенингерге чүгөс бис боттарыныс буруулук болганыныс минир алаар бис. Комбинатты долу күчүзү-биле ажилдаарына тутуджугар база шаптыктан турар. Олар мыкача чедир бедик сорттук руданы күтарди корпусту ажыглага кирибэс, сес дугаар бедирде буккенирин тутар ажилдарын эгелөөн. Бо ажилдарын дооспаа шаанда, комбинатты долу күш-биле ажилдаарын чедип алмыр берге.

Эртем-техниктик депшигенин иптеридири — күш-ажылдын баудурукчулугун бекиде-рин-биле дорт харылаалыг нарын, берге ажилдарын бирээс. Ычтанаш ону чога-вадыкчы өзү-биле шикитирлери бистерден, киженер-техниктик ажилдакчылардан, удуу-биле хамаарып деп чүвени утпас уужуржук бис.

Д. СВАВИЛЬНЫЙ,
В. И. Ленин аттыг «Ты-
даг-дуг» комбинат-
тыг директору

Д. СВАВИЛЬНЫЙ,
В. И. Ленин аттыг «Ты-
ва даг-дугу» комбинат-
тыг мал дунушканын

Пропандистин индир

БИЛИИМНИ, ДУРЖУЛГАМНЫ—АНЫЯКТАРГА

Нийтэлжээ-политиктиг бийлгэр-биле бодумд чөлөөс-дөөр сорулга шочаахыг чыг-дарымдаа тургуутууган боор, политинформацидлагааг түгчугаалд, анал бэлетке-жирнэг хөлчөл-ла сумдугуу-чордум. Ол-ла займ-биле Совет Армиын хүрүүлэн-гэ агаан эртүрнп тургаш, ротаныг аамлолд бөө, дай-ныч эш-өөрлү ортуунга политика-кижигидлэ ажы-лыг уаурут, кичлээр эрт-үрнп тургуулан мен. Ол ажилданыг санаава, про-пагандист стажым он чы-гыжт турар. Сөөгү чылдар-да Кызылдың үлстүр ба-раакин сэдмидла комсомол өөрдилгезин уаурут, анык-тарыг нийтлел-политиктиг бийлг-биле чөлөөс-дөөр ажы-дэ хырымал келдиг. Дын-начмыларым шуту комсо-молчу аныктар болгаш ажыг-жынгэ-даа, кичлэг-даа иделгэинизгэ аажок. Олар шуту он сс кижиг. Ажылдан турар черлер а-гы-агыг турар-даа бол кичлэ-эртер хүм — айныг үшкү срездында оал чок чыгып-жүүлэр.

журналимдар салган аякыдан турар мен.

Өзгөчө турар курулуштар салган сорулгамын түтөсүлөргө улаш арга-арууларга берип, оорган бодум база аякка кой чуудадери билип ап турар-дыр мен.

СЭКПинин XXVI съездинин, СЭКП ТК-нын июнь (1983 ч.) апрель (1985 ч.) пленумдарынын база ВЛКСМ-инин XIX съездинин шийиттерине бастын политиктолоостын кичөөлөдериин аэек айтыртылганы тургууш, биске кыжжандикти угуш салдыры чедирин турар.

Водумнуу болгаш темалар куууап каякын дынпакчылардын белеткеип алганы-биле лекцияна номчууру, нияти күш-биле теманы сайгарыры, бе-седалыкчылыкны база бот-жый — кичөө эрттирерине кол-ла ажыглап турар арга-арымыс бо.

Ындыг лекцияларга теориянын болгаш практиканын чууга даэек айтыртылганы угады тыйыбылар бергеп, кол кичөөтгейин дынпакчылардын үдөзүн

терири кылып турар. Кыла-
наа жакшы конспектте болгаш
ааа темага хамаарыштыр оң
кол тутканына билип алар
болза, дешнелетер, нарын чи-
кектер ажыглап, кээктер
кайы-биле номда бичигитти-
ниги бугулар чугааларын
олардан негезин турар меи.
Чугле амьдаралчы чижектер-
биле теманын кол идея-
лыг тутканын дүүштүр билип
алар биске чугула. Бичулар
кылап-даа турар бис. Бичула-
ш темага холбаштыр бир,
ый айтырыг сала каапта-
нымга-ла, дыннакчыларым
кытыгып-ла уерлер. Шын
билип алыр дize, маргыжары
болма ажыктыг. Түнөл де-
мей-ле ылаптыг шынга че-
дирер.

Кичээдин ажыктыг эртер
пропагандистия чаа темага
хамаарыштыр боттуг чижек-
тери республиканын, бдү-
дүлгенин азы кайы-бир дын-
накчынын ажилдап турары
сүш-ажыкчы коллективанын
амьдарылында алган чи-
кектери делем ажыгла-
рышкан уауг хамаарыштагы
бор чорам.

орумым тодараг болган чыгыш болган.

Дымакчыларыңа ыңгай кыжым, ажижыга чок марш сыйгайрылгыз — темаңа ош болган, алаңым-дыр. Ол дээрде пропагандастың чыкканын, ош болган.

Ош сес дымакчыларымыз алаңым «Коммунисттер күшкыялды» муракчыларым деп аттыг, арктарың ол ат атош демекши жур. Комсомолчу бузуу той-яңгата таалаганд. Хей-ниини аягындагы комсомолчу доорук болбас болгай. Муракчылардын товароолдоттор Анна Кенин-Лопсайым, Олга Серенболду, «Можное средства» магазинин салдыжым Лариса Хомушкуну мактап, оларын күтпө ошашкан ажижы-яңгиче эвес, хей-ниини кылгыныга ак сеткилди кырккынынга, кычкылдерге белдесейди, улдеринг белек-белек өзү турарына канат берүвс мен.

Пропандаист ажижылым мен-даа өтү-түвүлөйдү улачычлар дөш өрткөн чыгыш марксизм-ленинизм университеттер өөрөин доостум. Бо

ТАТАР АССР. КамАЗ-тың дуула эзектер ачылдан кырген эде тургустувар автомакириял турар. Ону ачылганни кестирер, чондурар, холдул, тургузарына ажиты.

Чая дериг-херекседериялыг ол заматта тулукчуларны узат салымчыныл кидургу чогадыкчы кун-акы. Тухмактов Октябрь. Револю. Тух орденле-биле шанинтак.

ЧЕРКУТА: Ф. Х. Тухмак каргалгалыг стапактер часте дугрен эде дератинер ач турар, оол бяркя ээлчэ бол.

Г. КАЛАЧЬЯННЫЧ болга.

СЭТА-ның фотохрониказы.

«ТУВАВТОТРАНС»

«ШЫНГА» ХА

септелген инструмент заво-
д херекселдер цегилде дү-
хитчил системаны ажыгла-
а кириери яныз-бүрү хевир-
оглаар херекселдерин дүргө-
н.

ажыгдалга кириериге сура-
мнын бирөөзи Фарит Тухта-
мрин турар. КамАЗ-ка шу-
ны дээр коммунист Ф. Х.
иязм, Күш-ажыалдыг Кызыл

ов санын программалыг баш-
тууда. Оларны ажыгалап цех-
оматтыг системаны тургузуу
ылда-ла ажыгдалга кирер.

и М. МЕДВЕДЕВИЦ фотоуу.

КАТТЫЖЫШКЫН
ЫЛАП ТУР

ЧАА УРЕНГОЙ: чаа хоорайның көрүш-шинчизи

Ғаа тымкычларының чаа тогулары Уреңгойнуң чурттагчылары бар куузу баштайгы сакты тарып олурткан. Ол сакты кышкы уеге таарымштыр, сери адамча тараан. Сибирьжикилер аңаа чаа школааны бажымны ажыктаан, оң кичинде чегинге ногаан булуа тургузууны ичинтипирээ.

Беш чыл журунда коорай аарган Уреңгой туларының миш тарып чегинде туттунган. Чынгис долган кезек аман, тымкан мяхтар — ногаан өң булур утуштар амдымында бо-ла.

Чаа өөредилге чымлы-биле чараш, деглем школа алган өөреникчилерини өөрүшкүзү кымзагар чок, оон уштинде оок, хат өтпес чеге кылдыгын ногаан утуштар база бар. Поляр дөрбүсөөлөрү чынгис аясаларына Уреңгойнуң чымда-ла туурус кызы куузу оок, кызым температуралык болгай.

Школада тургустунган ол сакдыгаштын шилден кылган кырмашын дамчыштыр Соңгу чүктүзү хуучуна херел чыры кирип тууар, а чаа Уреңгойнуң чурттагчылары уулу хуусаалык кышка беттегенин эгелген. Мында туугужуларыны акым-херектерини оон чынгисаа сакдыгын аман. Аман коорай сыйзырныктын теми-биле хөгүзүп тууар, мында-да болза, чуртагалта бажымчыга, социал-культура объектилеринге негелде ам-даа улагатымсаан.

Уругталкылардын ортумук жазыны 28 хар. Ында чаштар да хей. Амдынында школачилар үш зөлчөг-биле бөөринин туурар. Уругтал садтаринда орунлар база че, клубе, магазинер эвээр, дешбеа эки филиал болу бөөрге, сындары берге.

Оз бүгүтүн дугайында чаа Уругтойну чурттаагылар Михаил Сергеевич Горбачев-биле биринчи кезинде билгужуражын турла, чуттаалайлар. Хоорайын өздүкденин харын, берге чуттадынер доттаанылаа, гаа ачыкчыларын, тудугчулар, оларнын эг-бүлелери кадыг-дошкуну бар черге кайгамчык амды. радды тургузуу болурунуу куруларылар бар дээрин оозалла демделгюннер.

Чугале ол аргаларын ачык-чыг ажилла билер керек. Бизде болла. Чугалеге билгас партия-ажыл-айгы аживинин чүвүл кураалына иштерек. Нефть-газ компле. кизинин ишчилеринин, Барын Сибиринин сонгу чүтүнү бүгү чурттакчыларынын социал-амыдылар байдалла. турын улам мый экижидерин айттыргыларын СЭМП ТКМ Чигине секретары бо. дунуу чуттагыны эч чутуга дел саяала.

Уругтойтаадыбыча булугу-леде каттыжыныкын партия болган ажил-айгы уауртуучулар мындыг саян алааннар: оларга хууда айттырг талаам-биле кырин турар ишчилерин 93 хуузу

[illegible]

жас, малайга чурттаа бажжыны ол таарышпас. Туулуб заводу туттунарга кыла хей социал айтырларын шикитирлээр артымыз баар, а тутуд материалдарын сөөртүр берге болгаш ботунези аар.

А хоорайнын негедле-хегрегели дүгүн өзүр турар. Чыжаа, профтехучилищени, Гомеянын индустриалдыг институтунуң филиалын, кинотетатраларын, магазинерин, библиотекаларын тутуры чылаа алгашкан. А чаш беш чылаа тутуңуң кирүүнү чыганага боодаар, эки кылдыр тутуры көрдүңүр турар.

Калдыр-дошкун черин шигээдил алмыр берге, ол бо-дотуңуң байлактарын кижиз-дөөр аана бербес. Ыччалаа ол бергелер хоорайнын тутуртакчыларына моонда болбойн турар. Оларын чүтүктүк белик. Школа ба-ччанын салгычтар тармыр шигээдил черинг кылдыр кы-дыр талдаскан олр чне-миз ал шыдаан ол азгарты Уреңгойга эа бир дугурун баа болур. Партиянын, совет күрүянин Барымы Сибирини нефть-газ комплексин дээш сагыш салгышкыны бүүгү улустуу - болу берген, ол чутула девискээринин социал жөгүлдөөн дүгүдө-диринге кол өзөк ал болур.

В. ГРИЩЕНКО,
В. ЖИЛЯКОВ,
СЭТА-чык көрр.

Чаа Уреңгой.
Тюмээр област.

маңа механика-оптеге ценин коллектив шийтиртпоз.

Коллектив хуралынын шийтирин фирманын профкомго баямдала. Арагалаар чогууша чыгарып алкогольниге дуура демисе талаа бижесе уускай комиссияны профкомду турсунан. Профвеледе жижигурундун учуртмекер дуурурлуге уулу когаралды деидир турган. Олар ам чиндегелди пугеуларга албас, оу-боттаринга дузалал кастааы ажыгылбас, эмнелге коллететини бугауар олара угуге чартын тельзор. Олар ш-еоруну иделгени оскууниар.

Арагалаар чорукка дуур птеп чок байдалды тургузайна буту араларын аймагал турар. Шектерге салыгаларн урушканынирени болуурбас дуагында сагыш алыбшан, шекке алынган байганырыма, аймактыкны

алуду оперативтик отрядта
арыжапдан турар. Ажы-
лынынарың соңуургалың
—туугар чогаалдыкы бөлүм-
терин, туриске каттыкчыш-
кынына тургускан. Керел-
туугулдурута бугулуге
жылынынарың дымштан
баазалар алгандарына
—кезде херенгилерин ажи-
нарың болгаш профком
тускайлап берген. Дымшам-
ла баазалында кинотур, ке-
не баазаны, майтын хоорай-
кыгаш бар.

Сагылга-чурумну быжыг-
лар дугайында сагыш са-
мышкыны, арагалаар чорук-
иле эртем чок демисел бу-
туруге чедишкенин
—улдесинге илмилг болган.

Бугулуге планарын катты-
мышкыны чедишкенин
—үсүсөйин турар.

А. ПОЛИЩУК,
СЭТА-ның корр.

Ленинград.

А й т ы р ы г г

ӨРТЕКТЕР

СЭСР-ның Министрлер
—түсүлгөсүн —Шың согушта
—го чылдың август 27-не пар-
лааны база СЭСР-ның Өр-
тектер талааны-биле куруме
комитетинин ол-ла айынын
—5-те парлаан доктаалдарына
—ла арагалаар чорукка бол-

...шыккыныч редакция чо-
руткан. Аааа мындай харыс
келген:

— Баян-Кол дусунда хем
кейер паром пассажирлер
армаштирмаларын негеле-
леринге дүштүпей турганы.
биле автобустар мыаар чо-
байн турган. 1985 чылдын
август 27-ден эгелен Кызыл
— Баян-Кол — Терянг-Хая
аразында автобустар воскре-
сене болгаш поведельник
чүһүндөрдөн агты хуһнерде
күнүнүң 18 шактан эгелен
чоруп эгелен.

Бо чылдын август 10-да
Бю № 185 «Шыы» солун-
га кедзе бижикин С. Сары-
баддун «Автокаалга зе ке-
рес» деп эгелен чүдүлүге
Бай-Тайга районуну төү
Тэзди суурда чаа, дөлгөм
автовокзалдын хериминиң

каш удаа чугаалажым көр-
гөз. Анаа Тэздида автоса-
ниянын улуг кассири О. С.
Чугаурун олуруштуруп, чет-
кестерини эдип алып хууса-
ларны-даа айтып турган. Ол
чугауру түнхелди бербэс.
Кадр шилип алырынга дуза
макардын партия райкомун-
дан, райкүүсүкөмдөн дилгөн
бис. Мынчага чедир дуза
көргүзсөң.

Улуг кассир О. С. Чугау-
рун чөлгөчиги шөлөзүнөндөн ажы-
даа уруп кээрге, бо айтыр-
гын база катап чугаалашмак,
айыпкан четкестерини чыла-
дыр хемчегелерин ап чоруда-
мы көрдүрүн.

Д. БЕГЗИ,
«Туузаавтоград» кат-
тыжмышкынын началь-
нигинин оралакчысы.

АРЫШТЫР

Арыштыр эртектер өскөн,
ачылча-даа бежен хуу че-
дир немешкен чүөк чок.
Аны улуг дээрле 40 гра-
миз алып, 0,5 литр хемчөлө-
гүг водка, лиңкёр-водка ки-
жыгларынын болган коньяк-
нын арты ортума-быда 1

сектер талазы-биле күрүне
комитетинин ол-ла айынын
15-те парлаан доктаалдарын-
да арагалаар чорукка бол-

ЧОГУУР ҮЕЗИНДЕ КҮҮСЕТКЕН

Николай Сат каш чыл б
фессионал-техниктиг учили
мыш ажыл-агыймыга дугуй
дап кирген. Алынч трактор
ажылдан турар өөрү үр-да
паанда оон башкарган тра
кторшур бригадага доктаа
сомолч тракторист ай, к
ажыр күүседип, кыпар-чаар

рунгаар Балтазыйннн про-
инн дооскаш, Чадаананнн
г трактор башкарып ажы-
тин ажылга кызымаан кады
болбаанда эскерген. Удат-
рун арга электеринге ыяш
быжыглаан. Оон бээр ком-
тал планнарын доктаамал
чуулдерин камнап ап, со-

Бүгд бэлтгэж чарыштарга чангы
мактадып, шанаадып келген.
Бүгд ажыл-агыйындын кол
малынга 60 тонна сизен кез
кээрин Николай Доржу биле
Чадаана хемнин уунуң тер
торлары-биле кестирип, план

с эвэс удаа тийлэхчиг болуп,
ективийн бо чылын нийтийн
п бээр планынг. Ону белет-
Очур-оол Сатка дааскан.
д үнген сүгенийн олар трак-
ы өй-шаанда хүүсүтсенийер.
А. ОНЛАР.

Авторлар редакцияга чо-
руткан чагааларында арага-
лашкына болгаш
алкоголизмге удур чо-
удуп турар хемчеглерге
идеzielеп бо ба-
раанкарычт эртээн аартаткан
бе дээрэни ылавылан турар.
Анна «Ындыг» деп харынып
Анна укжурдук бис Чукча дээр

Бичаарга, чамдык чурт-
сакчылар ертээн улгаттырган
хуудаларга хамаарыштыр ай-
мырып тура, ертээн чнигет-
ген барааннары «эскербей»
булар. Улгаттырган хуудан
нигетген хуудал хей болуп
туралы ук эскерткелерил ил-

Үрбазынга дузалыг болуп турар.

Ынчаарга, дрожжины үрметкеп садар өрттөн улаттырганы шын. Ынчалза-аа аш-чем продуктулары илеткээринге садып алынынга улуг чарыгдал үнөс.

Чигир өртөөн өстүргөн дугиында чугаалар уйдзын ок болуп турар. ССРЭ-ниң бинайстрлер Чевулелинни-аа, ССРЭ-ниң Өртектер та-азы-биле куруве комитеди-ниң-аа доктордарында чигирге хамаарышкан чуудлер

Улгаттырган хуудан хөй болуп турар. Ук доктарлардан ил-

А й т ы р ы з з а х а р ы ы

ЧАМДЫК ӨРТӨКТӨРГӨ ХАМААРЫШТЫР

«Дрошмэ болгаш ач чыгар
эртэ эсеп дээр шыл бе?
Он аныгда чамдык ара-
галаттарын эртөн 50 хуу чедир
лугутуу чүве джир чутаада
лугутуу чүве бе?» Мын-
дык айтырыгларын Эрэн
байонун чурткакчылары
Помбу, Дамба болгаш эске-
дэ чаралар кижилер салып
турар. Алаа харымны бегүн
берлиш.

Авторлар редакцияга чо-
гуулкы чагаларындаа арга-
лашкына болгаш
логолизмге удуу чо-
удуп турар кемчелерге
идея деп бо ба-
вараныларын эртөн аартаткы
бе дээрин мавляны турар.
«Эм, чыдаа, чыдаа, чыдаа»
деп, жылдак бид Чун Чун

ССР-ын Министрлер
Исгүдэллэйн "Шинэ согуула
бо чымдын август 27-д парла-
манын база ССР-ын Эл
хөтөөктөр талаам-биле куруме
комитетинин ол-ла аймын
15-те парлаан доктаалдарына
арагалар чорукка бола-
ша алкологизмде уудур де-
исилди күштүлдирер тала-
ам-биле ажилдан кылдинган
адамнарды эл хөтөөктөр бо
куудулдер кылганын айтып
турар.

Бычсаарга, чамдык чурт-
акчылар ертөн улгаттырган
туудулдер хамаарыштыр ай-
мырып тура, ертөн "чинге-
тер баранайны эскербеи"
турар. Улгаттырган хуудан
тингеткен хуудал хей болуп

ден. Ымлагыя кат-чимис суу.
түн 23 хуучун садар өртөн-
төн болгас. Яблоко, вино-
град, слива, мандарин, гра-
нат суглары база дыкча чин-
төн. Ол чорук уч суксунар-
ча чурттакы чоңиу херге-
мелин хандарырга, ону са-
пы ижериге, ымлагыя
ичини уурларга, сах-хө-
рөдөзүңкини таварш-
ырбызга дуулаг болуп
ууар.

Ымчаарга, дрозжиния
үрмөктөн садар өртөн ула-
тыгарына шын. Ычлазла-
а аш-чем продуктуларын
елеткериңге садпы алы-
мга дууг чаргыла үнмөс.

ыштыр эртектер өскөн, кичилдээ да бежен хуу чегер немешкен чуве чок. Чыгыш эртектерде 40 тразуе аякы, 0,5 штыр хемчир-тиг водка, дикер-водка кыдыгарынын болгаш коньякыны эртэ ортума-биле 1 кубул 50 көпеекче немешкен. Виноград болгаш катинистен тылган арагаларды 20 көпеекче элгатыр-чы.

Чигир эртөн өстүрөн дуйайында чугаалар чыдап чок болуп турар. ССР-энин кичинистерлер Чувалдинни-ла, ССР-эни Эртектер таала-биле куруе комитеди-нида доктаалдарында чигире тамаарыгар чүүдлер

Улгаттырган хуудан хөй болуп турар. Ук доктарлардан ил-

